

як спроба втечі підозрюваного у вчиненні злочину може мати більш серйозні негативні наслідки, ніж, наприклад, усна образа;

3) за сферою дії: пріоритет мають акти загальної дії над актами локальної дії (акти організацій та органів місцевого самоврядування). Акти органів місцевого самоврядування при цьому мають пріоритет над актами організацій, які знаходяться на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

4) за спрямованістю дії: на вершині ієрархії знаходяться міжнародні договори, імплементовані у відповідному порядку, далі – законодавчі акти (які, у свою чергу, також мають власну ієрархію), далі – ординарні нормативно-правові договори; правоінтерпретаційні акти; правозастосовні акти (які у свою чергу ієрархізуються за принципом юридичної сили: рішення суду, рішення органів державної влади; акти посадових осіб);

5) за наявністю волевиявлення: акти-волевиявлення (законодавчі, правозастосовні тощо акти) та акти інформаційного характеру (протокол судового засідання чи слідчих дій).

Таким чином, принцип ієрархічності пронизує усю систему правових актів, а не лише нормативно-правових. При цьому принципового значення поступово набуває розмежування правових та юридичних актів, де під юридичними актами розуміються акти, що походять від державної влади та містять владні приписи.

Андрюшко І. Я.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри теорії держави і права*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРАВОВОГО МИСЛЕННЯ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Актуальність вивчення взаємозв'язку категорій «правове мислення» та «професійна юридична діяльність» полягає у тому, що без професійної юридичної діяльності не можливо встановити істинність правового мислення, а без правового мислення, взагалі, не можливо юристу займатись професійною юридичною діяльністю.

У понятійно-категоріальному апараті юриспруденції категорія – це основне поняття максимального узагальнення, через яке виражається зміст того, що було розкрито при вивченні певних об'єктивних закономірностей правової сфери суспільного життя. У правових категоріях виражені головні правові зв'язки та закономірності, сутність, якості, структура, форма права, без них неможливо нічого сказати про право і його розвиток, оскільки лише в поняттях та судженнях можна відтворити, відобразити у свідомості уявлення про правову дійсність (Васильєв А. М. Правовые категории и их место среди категорий обществоведения научных катего-

рий в правоведенні. Труды ВЮЗИ. – Т. XXXII. Роль научных категорий в правоведении. – М: ВЮЗИ. – 1973. – С.142).

Так, авторською дефініцією категорії правового мислення є поетапна розумова, творча, інтелектуальна діяльність юриста-професіонала, пов'язана із професійною юридичною діяльністю, та направлена на пізнання, оцінку правових явищ, шляхом використання засобів правового мислення для реалізації суб'єктивних прав та обов'язків юриста-професіонала та інших суб'єктів права.

Професійна юридична діяльність є одним із видів правової діяльності, що здійснюється професіоналами-юристами у межах правового поля, завдяки функціонуванню їх правового мислення, телеологічна константа якої направлена на досягнення юридичних наслідків, які пов'язані із виникненням, зміною та припиненням правовідносин.

Із зазначених визначень цих категорій очевидним є те, що правові явища – правове мислення та професійна юридична діяльність – перебувають у процесі взаємодії, кінцевим результатом якого є реалізація суб'єктивних прав та юридичних обов'язків та еволюціонування правової системи у цілому.

І професійна юридична діяльність, і правове мислення є сукупністю практичних дій і логічних операцій тощо. Більш того, якщо ззовні професіонал-юрист у своїй професійній юридичній діяльності виконує юридичні значимі дії, то у його свідомості, перед їх виконанням, проходить велика кількість логічних операцій по пізнанню, оцінці, моделюванню, прогнозуванню розвитку відповідних правовідносин – етапів правового мислення, що є внутрішньою формою буття професійної юридичної діяльності, не доступною для ока спостерігачів.

На думку В. М. Карташова, у спеціально-категоріальному розумінні під юридичною діяльністю слід розуміти лише таку опосередковану правом професійну, трудову, державно-владну діяльність щодо прийняття юридичних рішень компетентних на те органів, яка спрямована на виконання суспільних функцій і завдань (створення законів, здійснення правосуддя, конкретизацію права тощо) і задоволення тим самим як загально соціальних, групових, так і індивідуальних інтересів (Карташов В. Н. Юридическая деятельность: сущность, структура, виды: Сб. науч. тр. – Ярослав. гос. ун-т. – Ярославль. – 1989. – с.12).

Слід погодитись із цим визначенням частково, оскільки, на разі, у сучасній національній правовій системі та на правовій карті світу функціонує недержавний сектор здійснення юридичної діяльності – нотаріат, адвокатура, торгово-промислові палати, аудиторські компанії тощо.

Теорію професійності юридичної діяльності у подальшому стали розвивати А. Е. Жалінський, М. В. Коваль, В.І. Леушин, О. Ф. Скакун, зокрема наголосивши на існування суб'єктів – професіоналів у юридичній

діяльності – юристів та учасників юридичної діяльності – громадські організації, громадяни, органи публічної влади та інші.

Так, А. Е. Жалінський розкриває юридичну діяльність завдяки професійній діяльності, що виокремлює її від будь-якої іншої правової діяльності, що є правильним, оскільки професійна юридична діяльність є одним із різновидів соціальної діяльності професіоналів-юристів у сфері нормативного регулювання.

Практична площина взаємодії професійної юридичної діяльності та правового мислення вбачається у співвідношенні їх змістів.

Для правового мислення змістом слугує його етапність та сукупність засобів правового мислення (процедурних, визначальних, змістовних); щодо змісту професійної юридичної діяльності, то найбільш методично обґрунтованою є позиція В. М. Карташова, який елементами змісту професійної юридичної діяльності називає об'єкти, суб'єктів, учасників, юридичні дії та операції, засоби та способи їх здійснення, прийняті рішення та результати дій (Карташов В. Н. Юридическая деятельность: понятие, структура, ценность. – Саратов: Изд. Саратов. ун-та. – 1989. – с.53).

Тобто, ознака професійності юридичної діяльності є конститутивною як для цієї діяльності, так і для правового мислення, що втілюється завдяки використанню загальноновизнаних методик, дотриманню процесуальних правил, відмежуванню від правової діяльності інших суб'єктів права, оплатності цієї діяльності, що викликана попитом на неї у суспільстві.

Розвиток суспільства вимагає систематичної юридичної діяльності юристів-професіоналів, яка можлива лише при наявності всіх необхідних для її здійснення умов.

Наявність професії юриста детермінує наявність системи професійної юридичної освіти та відповідної системи наукових знань – юриспруденції, як і є запоруками функціонування правового мислення.

Отже, існування професійної юридичної діяльності неможливе без функціонування правового мислення, що є внутрішньою формою її буття, що забезпечує інтелектуальну сторону професійної юридичної діяльності, направленою на фактичне втілення приватних та публічних інтересів та перевірку істинності правового мислення.

Головченко М. Ф.

*Міжнародний гуманітарний університет,
аспірант кафедри теорії та історії держави і права*

ПРАВОВІ ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Під формами реалізації культурної функції держави ми розуміємо зовнішній вираз діяльності держави в цьому напрямку. Форми реалізації функції держави – це способи практичної діяльності, спрямованої